

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 42

(2005–2006)

Om lov om endringer i lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet

*Tilråding fra Helse- og omsorgsdepartementet av 3. mars 2006,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Innledning og sammendrag

Departementet foreslår at det gjøres en endring i lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet (vinmonopolloven) § 5, der det fastsettes at administrerende direktør for AS Vinmonopolet skal ansettes av styret. Departementet vil også foreslå å endre vinmonopolloven § 13 om valg av kontrollkomité i tråd med de endringene som ble gjort ved lov 17. desember 2004 nr. 86.

Forslagene har ikke vært på alminnelig høring. Dette skyldes dels at stillingen som administrerende direktør per i dag er ledig, og at det er behov for å få ansatt en administrerende direktør så snart som mulig. Det er også lagt vekt på at administrerende direktører for de fleste heleide statlige aksjeselskaper i dag ansettes av styrene, og at forslaget slik sett er del av en naturlig utvikling innenfor statlig virksomhetsstyring. Forslaget er for øvrig i tråd med aksjelovens hovedregel. Endringen i § 13 er en retting av en inkurie, og departementet anser det derfor som åpenbart unødvendig å sende forslaget på alminnelig høring.

2 Ansettelse av administrerende direktør for AS Vinmonopolet

2.1 Gjeldende rett

Administrerende direktør for AS Vinmonopolet ansettes etter gjeldende rett av Kongen i statsråd. Dette følger av vinmonopolloven § 5 tredje ledd første setning, der det står at «Kongen ansetter en forretningskyndig som administrerende direktør.»

2.2 Departementets vurderinger og forslag

Tidligere var det i hovedsak Kongen i statsråd som ansatte topplederne for heleide statlige virksomheter, blant annet på grunn av bestemmelsen i Grunnloven § 28 om at saker av viktighet skal behandles i statsråd. De siste årene har dette i stor grad blitt endret. Mange statlige virksomheter har blitt omgjort til aksjeselskaper. I de aller fleste heleide statlige virksomheter som helt eller delvis skal operere kommersielt, er det nå styret som ansetter administrerende direktør. Dette henger blant annet sammen med at det er viktig at administrerende direktør for slike selskaper har styrets tillit.

AS Vinmonopolet er et statlig særlovsselskap, og omfattes ikke av reglene i lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven). Departementet viser likevel til at aksjelovens hovedregel er at dag-

lig leder i et aksjeselskap skal tilsettes av styret, jf. aksjeloven § 6-2.

På denne bakgrunn er det etter departementets oppfatning naturlig at det er styret som ansetter direktøren for AS Vinmonopolet. Det er allerede i dag styret som fastsetter direktørens godtgjøring, jf. vinmonopolloven § 15 annet ledd.

Det foreslås ikke å videreføre gjeldende formulering i loven om at den som ansettes som administrerende direktør skal være «forretningskyndig». Departementet anser at det i praksis vil være helt uaktuelt å ansette en person som ikke er «forretningskyndig» og at vilkåret derfor ikke lenger har selvstendig betydning.

3 Valg av kontrollkomité

3.1 Gjeldende rett

Etter vinmonopolloven § 13 første punktum skal Vinmonopolet ha «*en kontrollkomité med tre medlemmer og tre varamedlemmer som for to år av gangen velges av og blant de stortingsoppnevnte medlemmer av bedriftsforsamlingen*».

3.2 Departementets vurderinger og forslag

Vinmonopolloven § 9 bestemte tidligere at 2/3 av bedriftsforsamlingens medlemmer med varamedlemmer skulle oppnevnes av Stortinget. Ved lov 17. desember 2004 nr. 86 om endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. og enkelte andre lover ble bestemmelsen endret slik at bedriftsforsamlingen nå skal oppnevnes av Kongen. Som følge av dette ble vinmonopolloven § 15 endret, slik at også godtgjørelse til bedriftsforsamlingens medlemmer skal fastsettes av Kongen.

Ved en inkurie er ikke § 13 om valg av medlemmer til kontrollkomitéen oppdatert i tråd med denne endringen. Der står det fortsatt «*stortingsoppnevnte medlemmer*». § 13 foreslås derfor endret

slik at det fremgår at kontrollkomitéens medlemmer skal velges av og blant de medlemmene av bedriftsforsamlingen som oppnevnes av Kongen.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget om at styret skal ansette administrerende direktør anses ikke å få økonomiske eller administrative konsekvenser. Vi viser til at styret allerede i dag etter vinmonopolloven § 15 annet punktum fastsetter direktørens godtgjøring. Forslaget om å rette inkurien i § 13 anses heller ikke å få økonomiske eller administrative konsekvenser.

5 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til § 5 tredje ledd første punktum

Forslaget til lovendring vil medføre at det er styret for AS Vinmonopolet som ansetter administrerende direktør.

Til § 13 første ledd første punktum

Forslaget til lovendring vil medføre at det presiseres at kontrollkomitéen velges av og blant de medlemmer av bedriftsforsamlingen som oppnevnes av Kongen.

Helse- og omsorgsdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endringer i lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet.

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag
til lov om endringer i lov 19. juni 1931 nr. 18 om
Aktieselskapet Vinmonopolet

I

I lov 19. juni 1931 nr. 18 om Aktieselskapet Vinmonopolet gjøres følgende endringer:

§ 5 tredje ledd første punktum skal lyde:

Styret ansetter administrerende direktør.

§ 13 første punktum skal lyde:

Selskapet skal ha en kontrollkomité med tre medlemmer og tre varamedlemmer som for to år av gangen velges av og blant de *medlemmer av bedriftsforsamlingen som oppnevnes av Kongen.*

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
